

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1984-1985

25 OKTOBER 1984

WETSONTWERP

tot wijziging van de artikelen 5 en 9 van de wet van
12 april 1965 betreffende de bescherming van het
loon der werknemers

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE TEWERKSTELLING
EN HET SOCIAAL BELEID ⁽¹⁾
UITGEBRACHT DOOR DE HEER DENEIR

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor de Tewerkstelling en het Sociaal Beleid is zich bewust van de problemen die wegens het toenemend aantal overvallen worden veroorzaakt door de huidige regeling die geldt inzake uitbetaling van het loon.

Dit wetsontwerp vormt een bijdrage tot een mogelijke oplossing van die problemen.

I. — Inleidende uiteenzetting van de Minister van Tewerkstelling en Arbeid

De Minister wijst erop dat in de huidige regeling als algemeen principe wordt gesteld dat de betaling in baar geld en van hand tot hand dient te geschieden. Dit was oorspronkelijk bedoeld als een maatregel ter bescherming van de werknemers. Wegens de toename van de misdadigheid schiet deze maatregel zijn doel voorbij.

⁽¹⁾ Samenstelling van de Commissie:

Voorzitter: M. L. Kelchtermans.

A. — Leden: de heren Deneir, Detremmerie, Jérôme, L. Kelchtermans, Marchand, M. Olivier, Mevr. Smet, de heren Van Rompaey. — Gondry, Lafosse, Leclercq, Onkelinx, Perdieu, Sleenckx, Vanderheyden. — Anthuenis, De Groot, D'hondt, Henrotin, Heughebaert, Klein. — De Mol, Van Grembergen.

B. — Plaatsvervangers: de heren Ansoms, Mevr. Boeraeve-Derycke, de heren Breyne, Cardoen, Franck, Lestienne, Steverlynck, Vankeirsbilck, Wauthy. — Bossuyt, Coëme, De Batselier, J.-J. Delhaye, Delizée, De Loor, Santkin, Vanvelthoven. — Barzin, F. Colla, Cornet d'Elzius, Denys, Flamant, Pierard, Van Renterghem. — Meyntjens, Somers, Valkeniers.

Zie:

983 (1983-1984):

— Nr. 1: Wetsontwerp.

Chambre des Représentants

SESSION 1984-1985

25 OCTOBRE 1984

PROJET DE LOI

modifiant les articles 5 et 9 de la loi du 12 avril 1965
concernant la protection de la rémunération des
travailleurs

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'EMPLOI
ET DE LA POLITIQUE SOCIALE ⁽¹⁾
PAR M. DENEIR

MESDAMES, MESSIEURS,

La Commission de l'Emploi et de la Politique sociale est consciente des problèmes qui découlent de la réglementation actuelle concernant le paiement des rémunérations, par suite de la multiplication des agressions.

Le projet de loi à l'examen vise à apporter une solution à ces problèmes.

I. — Exposé introductif du Ministre de l'Emploi et du Travail

Le Ministre rappelle que le principe général de la réglementation actuelle est le paiement de la rémunération en espèces et de la main à la main. Cette mesure, qui était destinée à protéger les travailleurs, n'atteint plus son objectif par suite de l'accroissement des actes de banditisme.

⁽¹⁾ Composition de la Commission:

Président: M. L. Kelchtermans.

A. — Membres: MM. Deneir, Detremmerie, Jérôme, L. Kelchtermans, Marchand, M. Olivier, Mme Smet, MM. Van Rompaey. — Gondry, Lafosse, Leclercq, Onkelinx, Perdieu, Sleenckx, Vanderheyden. — Anthuenis, De Groot, D'hondt, Henrotin, Heughebaert, Klein. — De Mol, Van Grembergen.

B. — Suppléants: MM. Ansoms, Mme Boeraeve-Derycke, MM. Breyne, Cardoen, Franck, Lestienne, Steverlynck, Vankeirsbilck, Wauthy. — Bossuyt, Coëme, De Batselier, J.-J. Delhaye, Delizée, De Loor, Santkin, Vanvelthoven. — Barzin, F. Colla, Cornet d'Elzius, Denys, Flamant, Pierard, Van Renterghem. — Meyntjens, Somers, Valkeniers.

Voir:

983 (1983-1984):

— N° 1: Projet de loi.

De grote bedragen in baar geld die nodig zijn voor de uitbetaling vormen immers een te grote verzoeking voor overvallers. Daarom wordt meer en meer gebruik gemaakt van andere wijzen van betaling, onder meer via giraal geld.

De Minister is zich ervan bewust dat er tegen deze wijze van betaling nogal wat weerstanden, die grotendeels cultureel bepaald zijn, leven bij de werknemers. Hij heeft dan ook de Nationale Arbeidsraad om advies verzocht en het voorliggend wetsontwerp is de weergave van het eenparig advies dat door de N.A.R. werd uitgebracht.

Dit eensluidend advies is het resultaat van een compromisoplossing die in de schoot van de N.A.R. werd bereikt en die erin bestaat dat in de privé-sector een onderneming de betaling in giraal geld algemeen mag toepassen vanaf het ogenblik dat de ondernemingsraad of in voorkomend geval de vakbondsafvaardiging of de meerderheid der werknemers daarmee akkoord gaan.

Op die manier wordt het mogelijk geleidelijk aan over te schakelen naar een andere vorm van uitbetaling.

De Minister wijst er tenslotte nog op dat het hier dus om een overeenkomst tussen werkgever en werknemers gaat, zonder dat evenwel een minderheid van de werknemers zich blijvend zou kunnen verzetten tegen deze evolutie.

II. — Algemene bespreking

Een lid meent dat de verplichte uitbetaling in giraal geld aan alle werknemers van een bedrijf waar een akkoord daarover werd afgesloten, voor sommige werknemers toch wel problemen kan stellen. Het kan immers gebeuren dat zij niet onmiddellijk de eerste van elke maand over hun geld zullen beschikken. Ook leeft bij velen nog een zekere achterdocht voor deze vorm van betaling. Daarom vraagt het lid of de mogelijkheid niet kan worden overwogen om voor sommigen toch uitzonderingen toe te staan.

De Minister meent dat zulks de voordelen van een dergelijk akkoord volledig teniet zou doen. De ondernemingen zouden dan immers twee betalingswijzen in stand moeten houden.

Verder wijst de Minister erop dat de betaling in giraal geld niet noodzakelijk een overschrijving op een bankrekening inhoudt. Ook de betaling per postassignatie bijvoorbeeld, is mogelijk.

Een ander lid pleit eveneens voor het toestaan van uitzonderingen.

Ook wordt gewezen op het gebruik waarbij sommige grote ondernemingen met een bankinstelling een overeenkomst afsluiten om er ter plaatse een zitdag te houden tijdens welke de werknemers onmiddellijk kunnen uitbetaald worden. In kleinere bedrijven zou dat niet mogelijk zijn. Sommige werkgevers hebben ook de betaling in giraal geld verplicht gesteld bij de aanwerving.

Het lid wijst erop dat het recht op loon een strikt individueel recht is en dus het recht op vrije keuze inhoudt.

De Minister herhaalt dat het wetsontwerp een compromis is waarbij het aspect vrijheid en het aspect beveiliging tegen diefstallen met elkaar worden verzoend. Aan de werknemer wordt wel de keuze gelaten tussen een aantal girale betalingsmiddelen. De betaling in baar geld is echter niet meer mogelijk zodra een akkoord tot stand is gekomen.

Een lid wenst te vernemen of de ondernemingsraad een akkoord kan afsluiten waarin in individuele gevallen toch voor de betaling in baar geld kan worden gekozen.

De Minister meent dat aldus zou worden teruggekeerd naar het huidige systeem, al blijft dit inderdaad mogelijk. De nieuwigheid die in dit wetsontwerp is vervat, is juist de mogelijkheid om via een akkoord de betaling in giraal geld aan alle werknemers op te leggen.

Les sommes nécessaires au paiement des rémunérations en espèces constituent en effet des cibles trop tentantes pour les agresseurs. Aussi les débiteurs de rémunérations recourent-ils de plus de plus à d'autres modes de paiement, notamment à la monnaie scripturale.

Sachant que de nombreux travailleurs restent attachés au mode de paiement traditionnel, le Ministre a demandé l'avis du Conseil national du Travail. Le présent projet de loi est conforme à l'avis unanime émis par le C.N.T.

Cet avis résulte d'un compromis adopté au sein du C.N.T. qui propose que chaque entreprise du secteur privé puisse généraliser l'application du paiement en monnaie scripturale avec l'accord du conseil d'entreprise ou, le cas échéant, de la délégation syndicale ou de la majorité des travailleurs.

Cette formule permettra d'instaurer progressivement ce mode de paiement.

Le Ministre souligne qu'il s'agit en l'occurrence d'un accord entre l'employeur et les travailleurs et qu'il ne sera pas possible aux travailleurs qui constituent la minorité de faire obstacle à cette évolution.

II. — Discussion générale

Un membre estime que le paiement de la rémunération en monnaie scripturale dans les entreprises où un accord a été conclu peut poser des problèmes à certains travailleurs. Il peut se produire en effet que les travailleurs ne disposent pas de leur argent le premier de chaque mois. Par ailleurs, beaucoup conservent une certaine méfiance à l'égard de ce mode de paiement. Le membre demande dès lors s'il n'est pas possible de prévoir des exceptions.

Le Ministre répond qu'une telle possibilité réduirait à néant les avantages de l'accord conclu, étant donné que les entreprises devraient continuer d'appliquer deux modes de paiement.

Le Ministre souligne en outre que le paiement en monnaie scripturale n'implique pas nécessairement le virement sur un compte bancaire. Le paiement pourra également s'effectuer, par exemple, par assignation postale.

Un autre membre souhaite également que des exceptions soient possibles.

Un membre fait remarquer que certaines grandes entreprises concluent un contrat par lequel elles permettent à une institution bancaire d'effectuer périodiquement le paiement immédiat des travailleurs sur les lieux du travail. Cette formule ne pourrait être appliquée dans les petites entreprises. Certains employeurs ont imposé le paiement en monnaie scripturale lors du recrutement.

Le membre souligne que le droit à la rémunération est un droit individuel qui implique le droit au libre choix.

Le Ministre rappelle que le projet de loi est un compromis qui concilie deux aspects : la liberté et la sécurité contre les vols. Le travailleur conserve la possibilité de choisir entre divers modes de paiement en monnaie scripturale. Le paiement en espèces ne sera toutefois plus possible dès qu'un accord aura été conclu.

Un membre demande si le conseil d'entreprise pourrait conclure un accord prévoyant la possibilité d'opter pour le paiement de la rémunération en espèces dans certains cas particuliers.

Le Ministre répond qu'un tel accord équivaldrait à maintenir le système actuel, solution qui reste évidemment possible, mais que l'innovation contenue dans le présent projet de loi réside précisément dans la possibilité d'imposer, par le biais d'un accord, le paiement de la rémunération de tous les travailleurs en monnaie scripturale.

III. — Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1.

Een lid vraagt waarom het aan de ondernemingsraad wordt overgelaten dit akkoord met de werkgever af te sluiten. Hij meent immers dat op die manier de werknemers die niet bij een vakbond zijn aangesloten onvoldoende inspraak zullen hebben bij de totstandkoming van deze beslissing.

De Minister van Tewerkstelling en Arbeid antwoordt dat in de huidige situatie iedere werknemer vrij is in de keuze van de betalingswijze. Hij acht het niet aangewezen de betaling in giraal geld via een algemene maatregel voor iedereen verplicht te stellen.

Daarom werd gekozen voor een tussenoplossing die een langzame evolutie toelaat. Zodra in een bepaalde onderneming een akkoord wordt bereikt, zal de betaling in giraal geld daar algemeen worden toegepast.

Art. 2.

Een lid wijst op de moeilijkheid om de juiste datum van betaling vast te stellen. Is dit de dag waarop de werkgever de betalingsopdracht geeft aan de financiële instelling of is dit de dag waarop de werknemer over zijn geld kan beschikken?

Het lid maakt de Minister opmerkzaam op de praktijk waarbij het van de rekening van het bedrijf afgenomen geld slechts na een paar dagen wordt overgeschreven op de rekening van de werknemer.

De Minister verwijst naar de verplichting om het loon niet later uit te betalen dan de vierde werkdag na de arbeidsperiode.

Het lid merkt op dat een bedrijf de betalingsopdracht zou kunnen uitstellen tot de vierde dag.

De Minister antwoordt dat het bedrijf ervoor verantwoordelijk is dat de werknemer binnen de vastgestelde 4 dagen over zijn loon kan beschikken.

Een lid wijst erop dat het ogenblik waarop het loon geacht wordt te zijn uitbetaald in toepassing van art. 1, § 5, bij koninklijk besluit zal worden vastgesteld.

De Minister bevestigt dat bij koninklijk besluit betalingsmodaliteiten zullen worden vastgelegd, zodat het begrip « datum van betaling » zonder discussie zal vaststaan.

Een lid meent dat er geen twijfel over bestaat dat de datum van betaling de dag is waarop de werknemer zijn loon ontvangt.

De Minister verduidelijkt dat het koninklijk besluit de nodige maatregelen zal voorzien om de in artikel 2 vastgelegde verplichtingen te doen nakomen.

Volgens een lid kan de vrije keuze van de financiële instelling in sommige bedrijven in het gedrang komen. Aangezien het gebeurt dat sommige grote bedrijven een overeenkomst aangaan met een bankinstelling die dan ter plaatse zitdagen houdt, zullen de werknemers gemakshalve geneigd zijn deze instelling te kiezen.

Volgens het lid moet worden vermeden dat aan de werknemers de keuze van een bepaalde financiële instelling wordt opgedrongen.

De Minister antwoordt dat de vrije keuze van de bankinstelling gewaarborgd blijft. Ook is er een keuze tussen bijvoorbeeld de overschrijving op een bankrekening, de betaling per postassignatie of via circulaire cheque.

Een lid meent echter dat de betaling via circulaire cheque niet unaniem aanvaard werd door de Nationale Arbeidsraad. De werknemersvertegenwoordigers hadden namelijk bezwaar tegen deze betalingswijze.

III. — Discussion des articles

Article 1.

Un membre demande pourquoi c'est le conseil d'entreprise qui est chargé de conclure l'accord avec l'employeur. L'intervenant estime que cette formule n'associe pas suffisamment les travailleurs non syndiqués à la prise de décision.

Le Ministre de l'Emploi et du Travail répond qu'actuellement, chaque travailleur salarié peut choisir librement le mode de paiement de sa rémunération. Il estime qu'il serait inopportun d'imposer le paiement de la rémunération en monnaie scripturale par le biais d'une mesure générale.

C'est la raison pour laquelle on a opté pour une solution intermédiaire qui permet une évolution progressive. Dès que l'accord prévu aura été conclu, le paiement des rémunérations en monnaie scripturale sera généralisé dans l'entreprise concernée.

Art. 2.

Un membre souligne qu'il est difficile de fixer la date exacte de paiement. S'agit-il du jour où l'employeur donne l'ordre de paiement à l'organisme financier ou du jour où le travailleur peut disposer de son argent?

Le membre attire l'attention du Ministre sur la pratique qui consiste à laisser passer quelques jours avant de créditer le compte du travailleur du montant dont a été débité le compte de l'entreprise.

Le Ministre rappelle que la rémunération doit être payée dans les quatre jours ouvrables qui suivent la période de travail.

Le membre fait remarquer qu'une entreprise pourrait différer l'ordre de paiement jusqu'au quatrième jour.

Le Ministre répond que l'entreprise doit faire en sorte que le travailleur puisse disposer de sa rémunération dans les quatre jours prévus.

Un membre souligne que le moment où la rémunération est censée être payée sera déterminé par l'arrêté royal visé à l'article 1er, § 5.

Le Ministre confirme que les modalités de paiement seront fixées par arrêté royal, de sorte qu'aucune discussion ne sera plus possible en ce qui concerne « la date de paiement ».

Un membre estime qu'il est évident que la date de paiement est le jour où le travailleur perçoit sa rémunération.

Le Ministre précise que l'arrêté royal prévoira les mesures nécessaires afin de faire respecter les obligations fixées à l'article 2.

Un membre estime que certains travailleurs peuvent être influencés dans le choix d'une institution financière. Certaines grandes entreprises concluent, en effet, un contrat avec un organisme bancaire qui vient, dès lors, effectuer les paiements à jours fixes et les travailleurs sont donc tentés, par souci de facilité, de choisir cet organisme.

Le membre souligne qu'il faut éviter que le choix d'une certaine institution financière soit imposé aux travailleurs.

Le Ministre répond que le libre choix de l'organisme bancaire reste garanti. Il sera également possible d'opérer un choix entre, par exemple, le paiement par virement bancaire, par assignation postale et par chèque circulaire.

Un membre déclare que le Conseil national du Travail n'était pas unanimement favorable au paiement par chèque circulaire. Les représentants des travailleurs avaient formulé des objections à l'encontre de ce mode de paiement.

De Minister antwoordt dat dit inderdaad zo was op het ogenblik dat het advies werd uitgebracht. Het bezwaar gold vooral het feit dat niet alle financiële instellingen dit betalingsmiddel zouden toepassen, waardoor de vrije keuze beperkt werd.

Sedertdien is echter gebleken dat de circulaire cheques wel in alle financiële instellingen bestaan en werd ook voor dit betalingsmiddel het eensluidend akkoord bekomen.

IV. — Stemmingen

De artikelen en het gehele wetsontwerp worden zonder wijzigingen eenparig aangenomen.

De Rapporteur,
A. DENEIR.

De Voorzitter,
L. KELCHTERMANS.

Le Ministre répond que tel était en effet le cas au moment où l'avis a été émis. L'objection portait surtout sur le fait que ce mode de paiement n'était peut-être pas appliqué par toutes les institutions financières, ce qui aurait limité le libre choix.

Depuis lors, il est toutefois apparu que toutes les institutions financières pratiquent le système et ce mode de paiement a dès lors fait l'objet d'un accord unanime.

IV. — Votes

Les articles et l'ensemble du projet de loi sont adoptés à l'unanimité et sans modification.

Le Rapporteur,
A. DENEIR.

Le Président,
L. KELCHTERMANS.
